

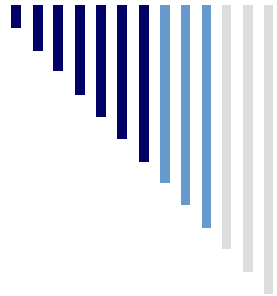
PRÍNOSY A OBMEDZENIA PROGRAMOVÉHO ROZPOČTOVANIA V ÚZEMNEJ SAMOSPRAVE NA SLOVENSKU

Jana Knežová

Katedra ekonomických vied

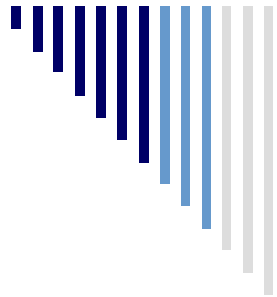
Fakulta verejnej správy

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

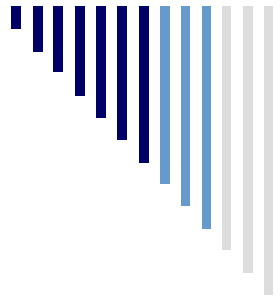
Vybrané problémy

- Proces implementácie programového rozpočtovania v SR
- Podstata programového rozpočtovania
- Očakávané prínosy
- Obmedzenia - riziká
- Otvorené otázky

Zavedenie programového rozpočtovania v SR - súčasť reformy riadenia verejných financií

- posilnenie transparentnosti verejných financií,
- zriadenie stabilného strednodobého rámca verejných financií,
- posilnenie strategického plánovania alokácie zdrojov a prechodu na rozpočtovanie zamerané na výsledky zavedením **programového rozpočtovania**.

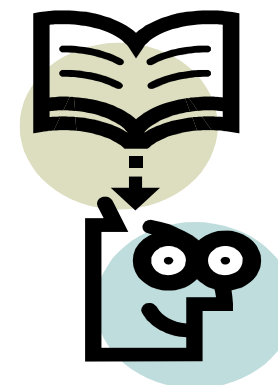
Implementácia v SR

- Štátny rozpočet
- 2001-2005
- Rozpočty územnej samosprávy
- od roku 2009

Proces implementácie

- ČO?**
- AKO?**
- KEDY?**

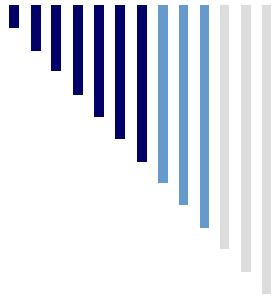

„Projekt pilotnej implementácie programového rozpočtovania (s dôrazom na využitie strategického plánovania) pre zvýšenie efektívnosti vynakladania verejných zdrojov a účinnosti dosahovania cieľov a zámerov na úrovni územnej samosprávy“

Subjekty zapojené do projektu

30 subjektov územnej samosprávy na území celého Slovenska

- 3 samosprávne kraje,
- 3 krajské mestá,
- 13 okresných miest
- 11 obcí (vrátane jednej mestskej časti).

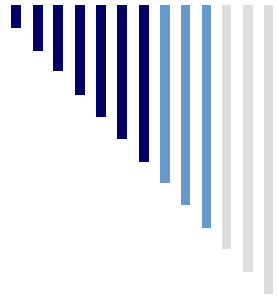

ČO ?

Proces implementácie

- Praktický a konkrétny manuál pre tvorbu programových štruktúr
- Prehľad najlepších príkladov rozpočtovania na úrovni miestnej a regionálnej územnej samosprávy
- Zborník obsahujúci príklady správne aj nesprávne formulovaných zámerov cieľov a merateľných ukazovateľov
- Informačný dokument o programovom rozpočtovaní, jeho výhodách a význame pre zlepšenie rozhodovacieho procesu s príkladmi aplikácie v zahraničí

- Vstupné správy
- Školiace dokumenty: „Metodika tvorby strategického plánu, Prezentácie popisujúce postupy a procesy pri tvorbe programovej štruktúry, Vzorové príklady tvorby základných prvkov programového rozpočtovania a Vzorové príklady programových štruktúr, Záverečné správy“
- Rôzne formuláre, vzory harmonogramov a pod.,

ČO?

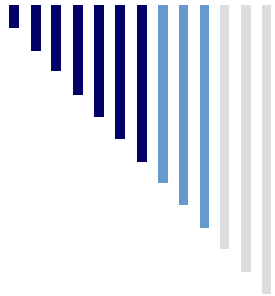
Proces implementácie

+ dokumenty akoby „šité na mieru podľa veľkostných kategórií obcí“

AKO?

Web stránka <http://www.rozpocet.info/>

- + Relatívne voľný prístup k informáciám
- "Veľká časť samospráv, zhruba 30 - 40 percent nemá prístup na internet, časť samospráv nemá dokonca počítač, telekomunikačné pripojenie, možnosti pre pripojenie na internet, dnes má svoju vlastnú webovú stránku približne iba polovica obcí (s výnimkou miest)" *Muška, M. podpredseda Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) na XVIII. sneme ZMOS, máj 2008*

KEDY?

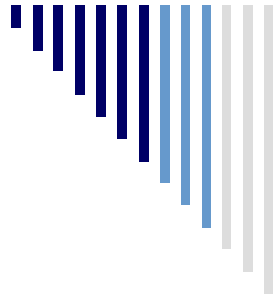
+ február 2008 - február 2009

- niektoré dôležité dokumenty v podobe vzorov a príkladov programových štruktúr sa na web stránke objavili až koncom roka 2008

Východiská k metodike

„v súvislosti s tým, ako sa mení obsah a objem finančných zdrojov územnej samosprávy v závislosti od rozsahu jej pôsobnosti a zodpovednosti, je nevyhnutné meniť aj formy a metódy nakladania s týmito financiami“

Programové rozpočtovanie

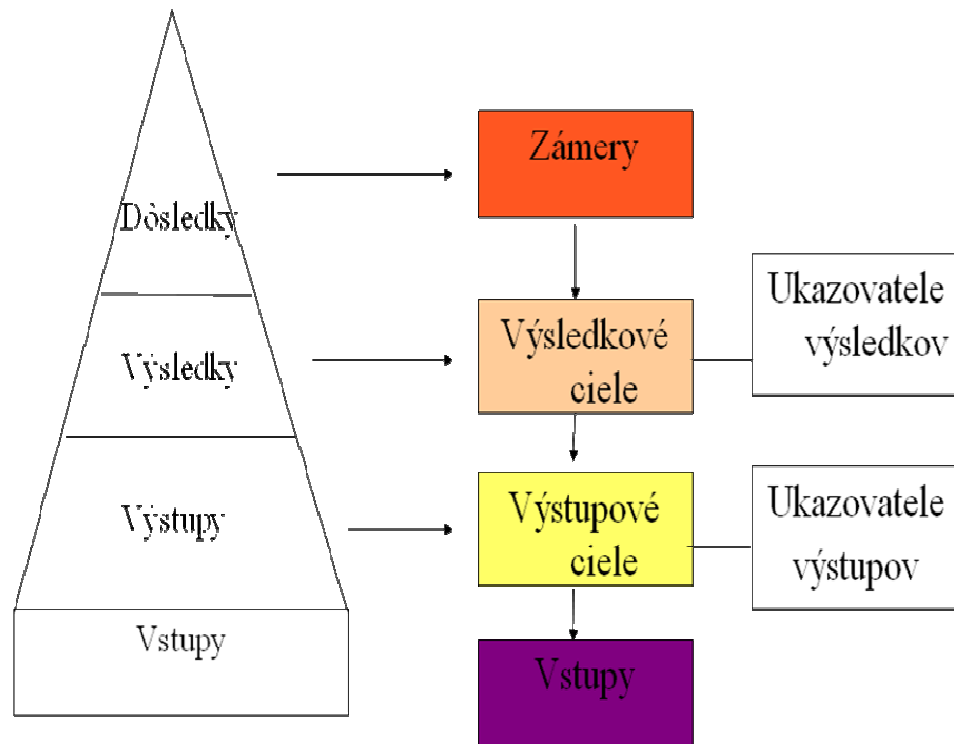
- „systém založený na plánovaní úloh a aktivít v nadväznosti na priority (pričom priority transformuje do konkrétnych úloh) a alokovanie disponibilných zdrojov do programov, s dôrazom na výsledky a efektívnosť vynakladania rozpočtových prostriedkov“
- orientácia na výstupy a výsledky

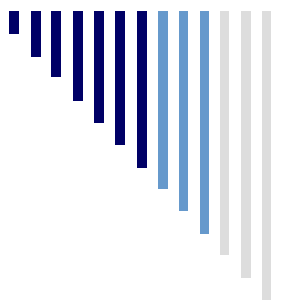
Programová štruktúra

- Program 1: Plánovanie, manažment a kontrola
- Program 2: Propagácia a marketing
- Program 3: Interné služby
- Program 4: Služby občanom
- Program 5: Bezpečnosť
- Program 6: Odpadové hospodárstvo
- Program 7: Komunikácie
- Program 8: Doprava
- Program 9: Vzdelávanie
- Program 10: Šport
- Program 11: Kultúra
- Program 12: Prostredie pre život
- Program 13: Sociálne služby
- Program 14: Administratíva

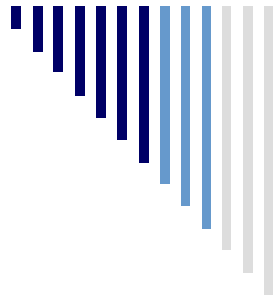
Logický rámec programu

- **čo samospráva robí (výstupy)**
- **čo sa snaží prostredníctvom rozpočtu dosiahnuť (výsledky)**
- **dôkazy (merateľné ukazovatele)**
 - komentár

□ Príklad programovej štruktúry

Predpokladané prínosy a obmedzenia

PRÍNOSY

- ❑ zmena myslenia
- ❑ strategické riadenie a rozvoj obce
- ❑ transparentnosť a aktivizácia
- ❑ orientácia na výstupy, výsledky, efektívnosť
- ❑ zodpovednosť

OBMEDZENIA

- ▶ riziko formalizmu
- ▶ prepojenosť s PHSR
- ▶ problémy malých obcí
- ▶ merateľné ukazovatele
- ▶ záväznosť metodiky

Prínos 1 – zmena myslenia

- „čo chceme zabezpečiť a dosiahnuť?“
- k analytickému a strategickému uvažovaniu

~~Prečo sme minuli????~~

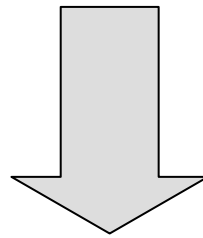
Čo sme dosiahli?

Prínos 2 – strategické riadenie a rozvoj obce

- nevyhnutný podklad

Strategický plán – PHSR,
iné strategické dokumenty

Prínos 3 - transparentnosť a aktivizácia

„prehľadná čítanka pre užívateľov“

- Finančné oddelenie – lepšie podklady
- Zastupiteľstvo – nástroj
- Kontrola – detailnejší prehľad
- Odborné oddelenia úradu – väčšia flexibilita i zodpovednosť
- Verejnosť - informácie

Prínos 4 – orientácia na výstupy, výsledky, efektívnosť

- tzv. programové plnenie rozpočtu - monitorovanie a hodnotenie
- vyhodnocovanie merateľných ukazovateľov - objektivizované indikátory kvality finančného hospodárenia

Prínos 5 – zodpovednosť

- tvorba programového rozpočtu nevyhnutne vyžaduje dôslednú analýzu aktivít
- otvára priestor pre stimuly

Obmedzenie 1 – riziko formalizmu

- Kluvers (2001) *„len veľmi málo lokálnych samospráv v USA, kde sa programové rozpočtovanie tiež uplatňuje, využíva tieto informácie na uskutočnenie výberu medzi alternatívnymi programami, či iné rozhodovanie vo finančnom riadení.“*
- náročný proces, ktorý skĺzava do formalizmu
- zvýšené časové i administratívne náklady

Obmedzenie 2 – prepojenosť s PHSR

„puzzle efekt“

Ak PHSR existuje:

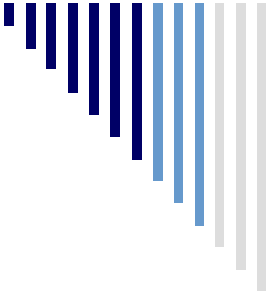
- PHSR je aktuálnym, resp. priebežne aktualizovaným dokumentom, s ktorým obec plne stotožní svoju výdavkovú politiku.
- PHSR je oficiálnym dokumentom, avšak v pozícii skôr formálnej

PHSR nie je vypracované

Obmedzenie 3 - problémy malých obcí

- nevyhovujúca sídelná štruktúra – množstvo malých obcí
- veľkostná kategória obcí do 1000 obyvateľov - v relatívnom vyjadrení až 70 percent obcí (Tichý, D. 2003).
- *programové rozpočtovanie je plnohodnotne využiteľné skôr vo väčších samosprávnych jednotkách*

Obmedzenie 4 – merateľné ukazovatele

- *jeden z kľúčových problémov PR*
- reálne využiteľný prínos pre ďalšie finančné rozhodovanie
- vypovedacia schopnosť
- aby ich monitoring zbytočne nezvyšoval administratívne náklady

Obmedzenie 5 – záväznosť metodiky

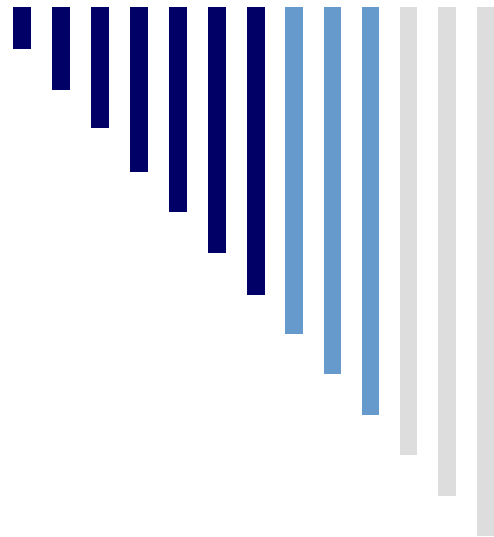
- metodika má odporúčací charakter na rozdiel od rozpočtovej klasifikácie - Opatrenie MF/010175/2004 – 42 zo dňa 08.12.2004
- zákon však programový rozpočet predpokladá (novela zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy č. 583/2004 Z. z. (zákonom č. 324/2007 Z. z.)

Namiesto záveru

- Očakávania – vyššia efektívnosť a transparentnosť
- Otvorené otázky s reálnou využiteľnosťou v súčasných podmienkach územnej samosprávy

???

**Ďakujem za
pozornosť!**

jana.knezova@upjs.sk